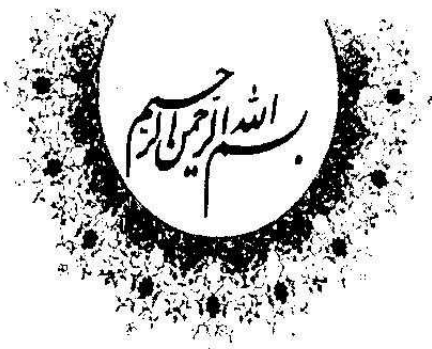

مجموعه تنقیحی قوانین و مقررات رسیدگی به تخلفات اداری

مشمول بر:

قانون رسیدگی به تخلفات اداری و آیین نامه اجرایی آن؛

دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اداری؛

قوانین و مقررات مربوط؛

نظرات هیأت عالی نظارت؛

آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری؛

زیرنویس‌های توضیحی و تنقیحی؛

و

معاونت حقوقی ریاست جمهوری

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

اردیبهشت ماه ۱۳۹۷

ایران، قوانین و احکام

مجموعه تحقیق قوانین و مقررات رسیدگی به تخلفات اداری، مشتمل بر قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲ و ... تهیه و تنظیم: امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری؛ تدوین و تنقیح: سید رحمان سلامت، سارا محمدنهی؛ زیرنظر: مهدی مهدی‌زاده، سید رحمان سلامت.

تهران: ریاست جمهوری، معاونت حقوقی، معاونت تدوین و تنقیح قوانین و مقررات، اداره چاپ و انتشار ۱۳۹۷.

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا

تخلفات اداری - قوانین و مقررات - ایران

ایران. ریاست جمهوری. معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات. اداره چاپ و انتشار

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۴۵۱۴/۲۸ KMH۴۵۱۴/۲۸ رده بندی دیویی: ۳۴۵/۵۵۰۲۳۲ شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۶۲۹۱۳

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

نشانی: تهران - خیابان ولی عصر (عج) - قبل از چهارراه جمهوری اسلامی - شماره ۱۱۵۸

کدپستی: ۱۳۱۶۴۷۴۸۱ - تلفن: ۰۸-۶۶۴۹۳۷۰۸ - ۹۸۲۱ + دورنگار: ۰۷-۶۶۴۹۳۷۰۷ - ۹۸۲۱ +

پست الکترونیک: law@rir.ir پایگاه اینترنتی: www.dotic.ir

نام کتاب: مجموعه تسیمی قوانین و مقررات رسیدگی به تخلفات اداری

تهیه و تنظیم: امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

ناشر: معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

لیتوگرافی و چاپ: اداره چاپ و انتشار

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: جلد نرم : ۱۲۰/۰۰۰ ریال

جلد سفت : ۱۶۰/۰۰۰ ریال

شابک: ۶-۷۴-۸۸۰۴-۶۰۰-۹۷۸

تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر برای معاونت تدوین، تنقیح و انتشار

قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری محفوظ است.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

سلامت نظام اداری از مسائل اساسی هر کشور است و هرگونه خللی در آن علاوه بر آنکه تأمین نیازها و حرمان عادی شهروندان را با مشکل روبرو می‌نماید، حفظ نظم عمومی جامعه و حتی تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌های کلان کشور را با مخاطره مواجه می‌سازد. فساد اداری به عنوان نقطه مقابل سلامت اداری منافع شهروندان و دولت را به خطر می‌افکند و به جامعه خسارت وارد می‌کند. فساد اداری از میزان بهره‌وری سازمان می‌کاهد و مانعی در برابر توانمندسازی سازمان و کارکنان آن می‌شود. وجود فساد اداری حتی مشروعیت و کارآمدی نظام‌های سیاسی را نیز به چالش می‌کشد. هر سازمانی جهت نیل به اهداف خود به سلامت درونی نیازمند است و این مهم مستلزم اتخاذ اقدامات متعدد در سطوح مختلف می‌باشد. در سیاست‌های کلی نظام اداری مصوب ۱۳۸۹/۱/۱۶ مقام معظم رهبری نیز به «ارتقای سلامت نظام اداری و رشد ارزش‌های اخلاقی در آن» و «اصلاح فرآیندهای قانونی و اداری، بهره‌گیری از امکانات فرهنگی و به کارگیری نظام مدیریت سیستمی و برخورد با تخلفات» تصریح شده است.

ایجاد شفافیت در زمینه قوانین و مقررات و فعالیت‌های اداری و بهره‌انجام و اجرای آنها از لوازم اصلی تحقق سلامت اداری است. از سویی دیگر، ایجاد نظام سلامت اداری نیازمند نظارت و مراقبت نسبت به رفتارها و اقدامات مدیران و کارمندان و مقابله با تخلفات احتمالی آنان است؛ چراکه این افراد، صاحب اختیارات گسترده‌ای می‌باشند و هرگونه قصور و تقصیر آنها می‌تواند موجبات ایراد خسارت جدی و زیان مادی و معنوی به حقوق عمومی و خصوصی شهروندان را فراهم آورد. به بیان دیگر، کارمندان دولت در جایگاه‌ها و سمت‌های مختلف در دستگاه‌های اجرایی به عنوان نمایندگان حاکمیت، مأموریت‌ها، صلاحیت‌ها، وظایف و اختیارات فراوانی برای پاسخ به درخواست‌های شهروندان کشور در شؤون و امور مختلف زندگی و اداری دارند و این مهم با توجه به امکان قصور و تقصیر آنها در انجام وظایف و سوءاستفاده از اختیارات

و تبعیض در عمل به قوانین و مقررات در خصوص افراد مختلف، وجود ضمانت اجرای قانونی برای پیشگیری از هرگونه تخلف و یا تنبیه متخلفان احتمالی را ضروری می‌نماید.

بر این اساس، وجود قوانین و مقررات ناظر بر شناسایی دقیق تخلفات اداری، تنبیهات متناسب و مؤثر در مواجهه با آنها و شیوه رسیدگی به این تخلفات، از ابزارهای اصلی ایجاد سلامت اداری محسوب می‌شود. نظام رسیدگی به تخلفات اداری با بهره‌گیری از قوانین و مقررات کارآمد در پی برقراری انضباط سازمانی و ارتقای آن از یک سوی و ارتقای سلامت اداری و مقابله با فساد اداری از سوی دیگر است.

از ابتدای ایجاد نظام قانونگذاری نوین در کشور ما، همواره تحقق سلامت اداری، با احصای تخلفات اداری، وضع قوانین تنبیهی مورد توجه و اهتمام بوده است. قانون تشکیلات وزارت مالیه کل مملکت ایران مصوب ۱۲۹۴/۳/۱۵ برای نخستین بار در زمینه تخلفات و تقصیرات اداری مستخدمان دولت احکامی وضع کرد. در این قانون ضمن تعیین مجلس مشاوره عالی برای رسیدگی به تقصیرات اداری، مجازات‌های اداری لازم را نیز پیش‌بینی نمود. در فصل سوم قانون استخدام کشوری مصوب ۱۲۹۹/۳/۲۲، تحت عنوان طریق محاکمه و مجازات، از ماده ۳۲ تا ۴۲، ضمن تشکیل مجلس تحقیق و محاکمه اداری، انواع مجازات‌های اداری و طرز جریان محاکمه و تشخیص انواع تقصیرات اداری را تعیین مجازات نیز بیان گردید. پس از آن، در فصل ششم قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۴۵/۱/۱۱ از ماده ۵۴ الی ماده ۵۹ ضمن اعلام اینکه رسیدگی به تقصیر و تخلف اداری و یا قصور مستخدمین در انجام وظیفه و تعیین مجازات آنها به‌عهده دادگاه اداری است، چگونگی تشکیل دادگاه اداری و رسیدگی در آن را به آیین‌نامه‌ای واگذار شد که به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسید. آیین‌نامه مذکور تحت عنوان آیین‌نامه دادرسی اداری در چهار فصل، ۶۶ ماده و ۴ تبصره در تاریخ ۱۳۴۶/۵/۱۱ به تصویب هیأت‌وزیران رسید و در رسیدگی به تخلفات اداری ملاک عمل قرار گرفت. سپس قانونگذار طی تبصره ۲ الحاقی ماده واحده لایحه قانونی مربوط به پاکسازی و ایجاد محیط مساعد برای رشد نهادهای انقلاب در وزارتخانه‌ها و دانشگاه‌ها و بانک‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی - مصوب ۱۳۵۸ - و اصلاحات و الحاقات بعدی آن، رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان را به هیأت‌های پاکسازی موضوع قانون مذکور واگذار کرد. متعاقب آن، و در سال ۱۳۶۳ قانون هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری برای مدت سه سال به صورت آزمایشی تصویب شد و تمامی احکام مغایر با خود و از جمله دادگاه‌های اداری را نسخ نمود. در سال ۱۳۶۵ قانون اصلاح قانون هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری، ضمن تغییر نام قانون هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری به قانون رسیدگی به تخلفات اداری، قانون موقت سال ۱۳۶۲ را اصلاح و موادی به آن اضافه نمود. در سال ۱۳۷۱ قانون رسیدگی به تخلفات اداری به صورت آزمایشی یک ساله به تصویب قانونگذار رسید و ضمن

آن تمامی قوانین و مقررات مغایر لغو گردید. و بالاخره در تاریخ ۱۳۷۲/۹/۷ قانون رسیدگی به تخلفات اداری به صورت دائمی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و ضمن آن کلیه قوانین و مقررات مغایر لغو گردید. این قانون از آن سال تاکنون به عنوان قانون محوری در رسیدگی به تخلفات اداری محسوب شده است. اگر چه قانون اخیر تاکنون به صراحت و با ذکر نام، مورد اصلاح قرار نگرفته اما به وسیله قوانین متعدد و به نحو ضمنی، دستخوش تغییرات و اصلاحاتی گردیده است. همچنین آیین نامه اجرایی قانون یادشده (مصوب هیأت وزیران) و دستورالعمل های مربوط (مصوب هیأت عالی نظارت موضوع ماده ۲۲ قانون) از جمله مقررات قابل اعتنا در این خصوص و مبنای عمل در رسیدگی به تخلفات اداری است.

تاریخچه نیست که ایجاد شفافیت در خصوص قوانین و مقررات مربوط به تخلفات اداری و در پی آن ایجاد آگاهی نسبت به آن، آثار بسیار زیادی در پیشگیری از وقوع تخلفات و ایجاد سلامت اداری به همراه دارد. در عین حال در سیاست های کلی نظام اداری مصوب ۱۳۸۹/۱/۱۴ نیز بر «عدالت محوری، شفافیت و روزآمدی در تنظیم و تنقیح قوانین و مقررات اداری» تأکید شده است. بر این اساس، مجموعه تنقیحی حاضر به منظور آرایه تمامی قوانین و مقررات معتبر مرتبط با این موضوع تدوین شده تا به عنوان راهنمایی برای عموم شهروندان و به ویژه کارمندان دولت و نیز اعضای محترم هیأت های رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان قرار گیرد. در تهیه مجموعه حاضر نکاتی مورد توجه قرار گرفته که اهمی نسبت به آن استفاده از مجموعه را تسهیل می نماید:

۱- از ابتدای دوران قانونگذاری تاکنون در قوانین مختلف و پراکنده نیز به برخی تخلفات اداری کارمندان دولت اشاره شده که بسیاری از این موارد مورد نسخ واقع نشده است. لذا تلاش گردید تمامی احکام قانونی که تخلفات قابل ارتکاب توسط کارکنان دولت را اعلام نموده است احصاء و در مجموعه حاضر به ترتیب تاریخ تصویب گنجانده شود. البته ذکر این نکته ضروری است که با توجه به احکام مقرر در قانون رسیدگی به تخلفات اداری سال ۱۳۷۲ و به خصوص ماده ۹ آن تعیین مجازات مربوط به تخلفات اداری بر اساس قانون اخیرالذکر صورت گرفته است.

۲- برای اولین بار تلاش شده است نظرات هیأت عالی نظارت موضوع ماده ۲۲ قانون رسیدگی به تخلفات اداری - مصوب ۱۳۷۲ - در مجموعه تنقیحی حاضر درج گردد که این مهم با همکاری سازمان اداری و استخدامی کشور (دبیرخانه هیأت عالی نظارت) میسر گردید و از اینرو مراتب سپاس خود را ابراز می دارد.

۳- به دلیل اهمیت آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نسبت به گردآوری موارد دارای ارتباط با مجموعه اقدام و حسب مورد در زیرنویس احکام مربوط درج شده است.

۴- برای اینکه وظیفه روشن‌گری در تهیه این مجموعه و مجموعه‌های دیگر تا حد توان به‌صورت کامل اجرا شده باشد، در مواردی که بیان نظر توضیحی و تنقیحی معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات در خصوص قانون و مقرره خاصی و یا سایر موارد ضرورت داشته، نظر مذکور با درج نشان این معاونت(*) در زیرنویس مربوط آمده است.

امید است تلاش‌های به‌عمل‌آمده در تهیه این مجموعه مورد بهره‌برداری شایسته مسئولان، کارگزاران نظام، صاحب‌نظران و عموم مردم قرار گیرد و مخاطبان ارجمند با ارایه نظرات، راهنمایی‌ها و پیشنهادهای خویش، ما را در ارتقای کیفی مجموعه‌های بعدی راهنما و یاور باشند. (۱) (۲)

لعیا جنیدی

معاون حقوقی رئیس‌جمهور

۱- قانون مجازات اسلامی و سایر قوانین مربوط در سامانه قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران نیز قابل ملاحظه است؛ این سامانه علاوه بر سایت اینترنتی دولت برای دستگاه‌های اجرایی، از طریق نشانی www.dotic.ir قابل دسترسی برای عموم مردم می‌باشد.

۲- نظر، انتقاد و پیشنهاد خود را به نشانی تهران، خیابان ولی‌عصر(عج)، قبل از تقاطع جمهوری اسلامی، شماره ۱۱۵۸ معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات- کدپستی ۱۳۱۶۷۶۷۴۵۱ یا نشانی اینترنتی law@iripo.ir ارسال فرمایید. در ضمن دورنگار ۰۷-۶۶۴۹۲۷-۲۱-۰۹۸ و تلفن ۰۹۸-۲۱-۶۴۴۵۵۵۱۱ نیز

آماده دریافت و استماع نظرات علاقمندان و صاحب‌نظران می‌باشد.

فهرست‌ها

فهرست مندرجات

ردیف	عنوان	صفحه
۱	پیشگفتار	۴
۲	فهرست کاربردی قوانین مقدمات	۹
۳	فهرست تاریخی قوانین و مقررات	۱۰
۴	رای وحدت رویه دیوان عالی کشور (مندن در زیرنویس)	۱۸
۵	فهرست آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری (مندن در زیرنویس‌ها)	۱۸
۶	نظر اداره کل حقوقی قوه قضاییه (مندن در زیرنویس)	۱۸
۷	فهرست نظرات هیأت عالی نظارت	۱۹
۸	قوانین	۲۱
۹	آیین نامه‌ها	۱۰۶
۱۰	تصویب نامه‌ها	۱۸۱
۱۱	اساسنامه‌ها	۱۸۴
۱۲	بخشنامه‌ها	۱۸۹
۱۳	مصوبات شورای عالی اداری	۲۰۰

فهرست کاربردی قوانین و مقررات

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
۱	قانون رسیدگی به تخلفات اداری	۱۳۷۲/۹/۷	۴۵
۲	آیین نامه هیأت عالی نظارت	۱۳۷۳/۲/۱۲	۱۱۰
۳	آیین نامه اجرایی قانون رسیدگی به تخلفات اداری	۱۳۷۳/۷/۲۷	۱۱۲
۴	قانون شوعیه تصدی بیش از یک شغل	۱۳۷۳/۱۰/۱۱	۶۹
۵	از قانین پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه های ضروری به کارکنان دولت	۱۳۷۵/۲/۲۶	۷۱
۶	دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اداری	۱۳۷۸/۸/۴	۱۲۹
۷	از قانون جامع کنترل و امنیت مالی و خانیاث	۱۳۸۵/۶/۱۵	۸۱
۸	از قانون مدیریت خدمات کشوری	۱۳۸۶/۷/۸	۸۴
۹	از قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت	۱۳۹۰/۹/۲۲	۹۷
۱۰	مصوبه نحوه رسیدگی به تخلفات اداری سازمان کل و بالاتر و همترازان آنها	۱۳۹۱/۶/۲۶	۱۸۲
۱۱	بخشنامه در خصوص مهلت تقدیم دادخواست، راجع به آراء و تصمیمات قطعی هیأت های رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان	۱۳۹۲/۱۰/۲۲	۱۹۲
۱۲	بخشنامه در خصوص رسیدگی به تخلفات کارمندان مشمول حالت اشتغال و دستگاه های واگذار شده به بخش غیردولتی	۱۳۹۳/۲/۱۲	۱۹۴
۱۳	بخشنامه در خصوص نحوه درخواست اعمال ماده ۲۴ قانون رسیدگی به تخلفات اداری توسط هیأت های رسیدگی به تخلف اداری	۱۳۹۶/۵/۹	۱۹۶